

De bibliotheek van Sint-Niklaas en partners zetten in de lente van 2019 een breed, transversaal project op stapel rond zowel een synchroon als een diachroon aspect van de taal. *Talen kleuren de wereld* plaatste aan de hand van de rijkdom van talen de diversiteit van onze stad en onze samenleving in de kijker.

Talen kleuren de stad en de wereld

Rik Van Daele
Afdelingshoofd Cultuur Sint-Niklaas

Een eerste onderdeel concentreerde zich op de historische taalstadia van het Nederlands en de varianten ervan. Het stadsarchief diepte documenten op in o.a. het Latijn, het Frans en de stadia tussen het Middelnederlands en het Nederlands van vandaag. Dialecten speelden een prominente rol in het project zoals bleek uit de openingslezing van Jacques van Keymeulen, rondleidingen die gegeven werden in het Sinnekloases in de museumcollecties en stadskern, een spoedcursus dialect door het lokale cabaretduo Awaal Nem, het dialectcolloquium Zooëgezeed - in samenwerking met de Universiteit Gent, Variaties vzw, de Stichting Nederlandse Dialecten, het Reynaertgenootschap vzw, Odisee Hogeschool, Erfgoedcel Waasland en de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas - én de verkiezing van het mooiste Sinnekloase woord. 'Allemanswies' ('iemand die met iedereen overeen wil komen en dus iedereen naar de mond praat) haalde het voor 'dedderen' (pletten of stampen van voedsel). 1735 Sint-Niklazenaren brachten hun stem uit. De taal van vandaag werd belicht door Expart en jeugdcentrum Den Eglantier. Zij begeleidten een vijftiental jonge, startende kunstenaars tussen 15 en 25 via een traject waarin zij dialect, jongerentaal en *slam poetry* verwerkten tot een expo waarbij de bib bijna letterlijk van boven tot onder werd ingepakt. Talentontwikkeling en samen kunst maken waren ook de doelen van dat andere jongerenproject Sessie#2 'Achterklap' van Kubus.

Het tweede grote onderdeel van het project was de talenrijkdom en de meertaligheid van Sint-Niklaas en taaldiversiteit in het algemeen. In dat luik werd ingezet op film (via het MOOOV-filmfestival) en lezingen (van o.a. Filip Loncke, Carine Caljon en Herman Boel). Ook hier werd de sterkte van de

deelnemende partners uitgespeeld: JOS vzw bracht via buurtwerking De Taal van de vrede in kaart, het Davidsfonds reisde de wereld rond in 80 talen, de bib met haar grote collectie Afrikaans zette in op 'liefdesgedigte', muziekclub 't Ey bracht Catalaans en Italiaans talent samen en De Foyer zette een wereldkoor op het podium, Anfiteatro nodigde dan weer een Italiaanse journaliste en auteur uit om het verschil tussen het leven in Vlaanderen en in Italië te schetsen.

Een van de meest deugddoende projecten was *Dichter voor één dag / Waarvandaan* van Vormingplus Waas en Dender. Sint-Niklazenaar Tom Lanoye schreef een stadsgedicht waarmee nieuwe en oude Sint-Niklazenaren aan de slag gingen onder begeleiding van Nelle De Maeyer om een podiumvoorstelling te maken. De slotperformance in aanwezigheid van de dichter was hartverwarmend.

En wat is er nu blijven hangen? Meer dan men op het eerste gezicht denkt. Vooral de projecten met de jongeren waren leertrajecten en brachten hen als structurele partners voor nieuwe cultuurprojecten beter in beeld. Talentontwikkeling dus. Het project maakte duidelijk dat taal een verbindend element is. De kracht van poëzie is dat ze mensen een forum geeft om creatief bezig te zijn en dat ze ervoor zorgt dat mensen in gesprek raken rond de interpretatie en de creatieve verwerking ervan. Ook wat het verdwijnende dialect betreft, is na de viering van 800 jaar Sint-Niklaas met o.a. de publicatie van de *Wordelieëst va Sinnekloas* een nieuwe stap gezet naar een blijvende structurele werking rond (Wase) dialecten. Hierbij komt dat de bibliotheek zich sterk op de kaart gezet heeft. Als spin in dit talenweb bleek ze een betrouwbare en zekere partner, een kleurrijk huis van en voor de stad.

“ HET PROJECT WAARVANDAAN HEEFT ER MEE VOOR GEZORGD DAT IK ME WELKOM VOELDE IN BELGIË

Vormingplus nodigde Tom Lanoye uit om een gedicht te schrijven over taalrijkdom in Sint-Niklaas. Onder leiding van Nelle De Maeyer (Ziellabo Vannelle) gingen Sint-Niklazenaars met haar aan de slag om een podiumvoorstelling te maken rond het gedicht.

De Zuid-Amerikaanse Bárbara Romero Rodríguez (37) was elf maanden in België toen ze meedeed aan het project *Waarvandaan*. Ze is psycholoog, danseres en mensenrechtenactiviste. Na jarenlange bedreigingen vluchtte ze samen met haar vrouw naar België om hier een nieuw, veilig leven te starten.

Hoe heb jij het project ervaren?

Het was heel interessant voor mij, omdat er deelnemers waren vanuit de hele wereld. Het was een hele interessante mix, want op het podium waren we allemaal hetzelfde. Gebonden door één gemeenschappelijke taal, de taal van de kunst. Het heeft ervoor gezorgd dat ik me echt welkom voelde in België.

Wat vond je van de groep waarmee je samen werkte?

Het project heeft me geholpen om een nieuw netwerk op te bouwen hier in België. En niet alleen voor mij, iedereen die aan het project deelnam, heeft nieuwe mensen leren kennen. Iedereen voelde een opwindende vanwege de nieuwe kansen die het project gaf.

Nu het project helemaal voorbij is, wat was voor jou het moment dat je voor altijd zal bijblijven?

Waarschijnlijk is dat de finale presentatie. Omdat het een zeer flexibel proces was, ontbraken op elk oefenmoment verschillende mensen. Ik bewonder het geduld van Nelle. Het proces was niet altijd even eenvoudig, er waren verschillende culturele verschillen die soms voor spanning zorgden in de groep. Maar bij de finale presentatie waren we allemaal samen en het voelde zo goed om iedereen daar samen te zien. De groep was veel comfortabeler en relaxter dan in het begin. Ik was echt trots om deel te zijn van deze groep en dit project. ■■

Nieuw archiefbeheersysteem voor het Stadsarchief Brussel

Christophe Martens

Het Stadsarchief Brussel werkt sinds 2004 met PALLAS (Integrated System for Archives, Libraries and Documentation Centres). Het meertalige beschrijvingssysteem heeft lange tijd zijn merites bewezen door het archief in staat te stellen om inventarissen, een bibliotheekcatalogus en andere beschrijvende fiches online aan te bieden. Aan alle mooie verhalen komt evenwel ooit een eind.

Het Stadsarchief Brussel werpt zich vanaf 2020 dan ook volop in de modernisering van zijn IT-toepassingen. De verwerving van een nieuw archiefbeheersysteem moet ertoe bijdragen dat meerdere processen (beschrijving, toegang, fysiek beheer, enz.) in één toepassing kunnen worden ondergebracht om de velerlei Excelbestanden die doorheen de jaren zijn ontstaan te vervangen. De migratie van de gegevens uit PALLAS naar een toekomstig systeem belooft een behoorlijke onderneming te worden. De overschakeling naar een nieuw beheer -en beschrijvingssysteem zal voor zowel de collega's als voor de klanten een grote verandering betekenen, om niet te spreken van een kleine revolutie.

Tegelijk schakelt het Stadsarchief zich steeds nadrukkelijker in om de administratie te ondersteunen in haar transitieprocessen. De Brusselse stadsadministratie staat op haar beurt aan de vooravond van een digitale transformatie en van een grote verhuisoperatie naar een nieuw administratief centrum. Het Stadsarchief tracht hierin een actieve partner te zijn en bereidt mede daarom de opstart van een volwaardig digitaal depot voor.

Dit zal ons in eerste instantie in staat stellen om een meer coherent en actief preservatiebeleid uit te tekenen voor de ca. 80TB aan scans en digitale archieven die we reeds in ons bezit hebben. Daarnaast zal dit luik van ons veranderingstraject als sluitstuk dienen voor de archivering van gedigitaliseerde en digitale bestuursdocumenten, waardoor zowel de administratie als de burger beter kan worden bediend. ■■